

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	
Pe un an	18 Lei
Pe jumătate de an	9 "
Pe un pătrar de an	4 1/2 "
Un număr	35 bani

Manuscrisele se adresează redacției „Foaia Diecezană” iar banii de prenumărațiune și inserțiuni administrației „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 10 Lei, până la 200 de cuvinte 15 Lei, de aci în sus 20 Lei

Partea oficială.

Nr. 2634 Șc. ex. 1921

Fund. „Nicolae Popea”

Concurs

Pentru conferirea unui ajutor de 244 Lei din „Fundatiunea Nicolae Popea” se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

La acest ajutor pot reflecta învățacei români, ortodocși; cu purtare morală bună, dela orice meserie sau industrie; asemenea sodali talentați cu purtare morală bună, precum și sodali morali și cruțători, cari vor începe meserie de sine stătătoare, preferindu-se învățacei și sodali în bransa librăriei, tipografiei și compactoriei.

Cererile de concurs sunt a se adresa Consistorului diecezan gr. ort. român a Caransebeșului, fiind instruate cu următoarele documente alăturate în original sau copii autentice:

1. Estras de botez, provăzut cu clauzula din partea preotului local competent, că concurentul și acum aparține bisericii gr. or. rom. din metropolia noastră.

2. Atestat de sărăcie dela primăria comunală vidimat și de preotul local, despre starea materială și socială a concurentului și a părinților săi.

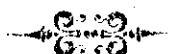
3. Testimonii școlare și eventuale atestate de serviciu, despre progresul și purtarea morală din anii trecuți.

Caransebeș din șed. cons. plenară, ținută la 27 Oct. (9 Noemv.) 1921.

2—3

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif. Tr. Badescu.

Cuvântarea M. Sale Regelui

rostită cu ocazia investirei P. S. Sale Episcopului Nicolae Ivan în 25 Novembrie v.

Prea Sfințite Părinte Nicolae, — Un sentiment de legitimă bucurie umple azi inima mea când îți încredințez, după vechile datine, cărja episcopală a eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, pe care ești chemat să o conduci.

În clipa aceasta solemnă pentru Prea Sfinția Ta și noii Tăi eparhioți, gândul nostru zboară înapoi la veacuri de mult trecute, dar mereu vii în amintirea neamului român, când marele Ștefan și Petru Rareș își rânduiău episcopi pentru păstoria sufletească a binecredincioșilor români, atârnători duhovnicește de mitropolia Moldovei și Sucevei, care împrăștia lumina credinții ortodoxe în părțile de miazănoapte ale Ardealului, întocmai cum făcea și mitropolia soră a Ungro-Vlahiei în părțile de miazăzi, pe timpul lui Neagoe Basarab, a lui Mihai Viteazul și a altor Voevozi însufleșiți de dragostea bisericii naționale pentru românii de pretutindeni.

După epoca de glorie a acestor mari Voevozi, au sosit împrejurări din ce în ce mai grele, și Românii din aceste părți au rămas și ei în bătaia tuturor valurilor și a feluritelor persecuții religioase ori naționale, până la ivirea aceluia providențial arhipăstor și departe văzător patriot, Andrei Șaguna, sub a cărui conducere Românii ortodocși de peste munți au început a-și orânduie episcopii la care aveau dreptul.

Anul acesta am avut bucuria a lărgi operamemuritorului Șaguna întărind reînființarea vechei episcopii dela Oradea-Mare, iar aztăzi cu aceeaș mulțumire întărim episcopia ortodoxă cu reședința în Cluj ca urmașă a vechei episcopii din Vad.

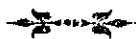
Cu vie satisfacție primesc asigurarea ce ne dai că prin înființarea acestor nouă episcopii, vom pași cât mai grabnic spre acea unire organică a tuturor ramurilor bisericii noastre ortodoxe, una și nedespărțită, precum unul și ne-

despărțit este statul României întregite. Să nu uităm că marce Șaguna a luptat mult pentru unirea bisericii ortodoxe a tuturor românilor ortodocși din întreaga fostă monarhie austro-ungară, din Ardeal și Bucovina. Impiedecarea acestui înalt gând a fost numai ambiția de mărire a episcopului bucovinean. Prin realizarea de acum a unificării bisericii ortodoxe în tot cuprinsul noului nostru Regat, ne vom face o sfântă datorie de iubire creștinească și patriotică, și în acelaș timp vom aduce cuvenitul prinos de recunoștință marilor noștri Voevozi, cari au purtat făclia ortodoxiei și binefacerilor creștinești, nu numai peste munți, ci și în tot Orientul drept credincios.

Prea Sfințite Părinte Nicolae, — Buna administrare pe care ai dovedit-o oriunde Ți-a fost dat să lucrezi până acum pentru binele sfintei biserici, munca neobosită pentru răspândirea culturii sufletești, pe care ai desfășurat-o o viață întreagă, ne sânt o cheazășie sigură că noua episcopie va avea în Prea Sfinția Ta un vrednic organizator, care va ști să clădească pe temelii sănătoase și trainice acest nou așezământ al credinței strămoșești și al culturii naționale.

Întorcându-Te acum pe scaunul Tău episcopal, Te așteaptă o bogată, dar totodată grea activitate în timpurile noastre de grele încercări morale. Propovăduind cuvântul lui Dumnezeu, vei apropia cât mai mult pe eparhioții Tăi de biserică; fiind drept și iubitor, vei întemeia în inimile oamenilor iubirea aproapelui și vei întări respectul legilor și al autorității; dând dovadă de creștinească iubire către cei de alt neam și de altă credință vei contribui și Prea Sfinția Ta la unirea sufletească a tuturor locuitorilor României, care toți, dar absolut toți, fără deosebire, trebuie să tindem spre binele patriei.

Mulțumindu-Ți călduros pentru sentimentele de credință și iubire pe care ni le-ai mărturisit, Ți urez din toată inima o lungă și rodnică păstorie.

Congresul național-bisericesc

Ședința X

ținută în 29 Noembrie (12 Dec.) 1921

Prezident: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. Notar: Lazar Triteanu.

În 28 Nov la ora 8 a. m. s'a celebrat în biserica catedrală sfânta liturghie, ear la ora 9 chemarca Duhului sfânt din partea P. S. Sale episcopului Ioan al Aradului, fiind de față I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și P. S. Lor Episcopii Iosif al Caransebeșului, Roman al Orăzii-mari, Nicolae al Clujului și P. Sfințiilor arhieriei Ilarion și Filaret.

La ora 10 și jumătate sosesc în sala prefecturii județului Sibiu P. SS. Lor episcopii în frunte cu mitropolitul, unde se aflau deja adunați deputații congresuali.

I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae ocupă loc în prezidiu, având la dreapta pe P. SS. Lor Ioan, Roman și Filaret, ear la stânga pe Iosif, Ilarion și Nicolae, — se adresează către membrii congresului:

Mărit congres! În intervalul dela ultima întrunire s'a ivit necesitatea să Vă convoc de nou la ședință, pentrucă Sfântul Sinod al bisericii ortodoxe din cuprinsul României, în sesiunea de toamnă a luat sub discuțiune proiectul de organizare unitară a bisericii și și-a spus cuvântul.

Am luat parte și noi, toți arhieriei mitropoliei noastre, la ședințele Sf. Sinod arătând punctul de vedere al hotărârilor măritului congres național bisericesc.

Concluziile la cari a ajuns Sfântul Sinod, ni le-a prezentat I. P. S. Sa Primatul, ca să le luăm în discuție spre a aduce hotărâri, ca astfel sa ajungă chestia organizării bisericii noastre la o soluțiune definitivă.

Aceste concluzii ale Sf. Sinod Vi le prezentăm ca împreună să le judecăm cu obiectivitatea necesară și conduși de spiritul de dragoste frățească spre întărirea și înălțarea întregii noastre bisericii ortodoxe române.

Veți binevoi să ascultați actele și să Vă pronunțați asupra lor.

Mulțumind membrilor congresului că s'au prezentat într'un număr așa de mare, ceea ce e o nouă dovadă despre iubirea ce o are clerul și poporul față de biserică, declară ședința deschisă.

Cuvintele de deschidere au fost întâmpinate cu aclamări de "Să trăiască" la adresa I. P. S. Sale.

Notarul Lazar Triteanu citește lista membrilor congresului și constatăndu-se că membrii prezenți sânt în numărul cerut, I. P. S. Sa Președintele declară congresul capabil de a aduce decisiuni valide.

Se prezintă obiectele cu cari va avea congresul să se ocupe de astădată.

1. Raportul Consistoriului mitropolitan în chestia organizației unitare a bisericii ortodoxe.

Se transpună spre studiere și referare comisiei de unificare.

2. Raportul P. S. Sale Iosif episcopul Caransebeșului în chestia înființării noiei episcopii la Timișoara, și

3. Raportul Consistoriului mitropolitan în chestia numirii nouă a Arhidiecezei.

Ultimele 2 cestiuni se transpun spre studiere și referare comisiei organizatoare.

La ora 11:45 I. P. S. Sa Președintele ridică ședința anunțând ședința proximă, pe Marți la ora 10 a. m., având a urma la ordinea zilei rapoartele celor 2 comisii.

Ședința XI

ținută în 30 Noembrie (13 Dec.) 1921

Prezident: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. Notar: Dumitru Coltofeanu.

Se cetește protocolul ședinței X și se autentică.

La ordinea zilei urmează referada comisiei organizatoare, care prin raportorul G Sârbu prezentează actul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae din 27 Noembrie a. c. Nr. 406 în care se arată că biserica ortodoxă română din mitropolia Ardealului, după normele Statutului organic, avea ca părți constitutive: arhidieceza Transilvaniei și cele două episcopii sufragane, a Aradului și Caransebeșului.

Având însă în vedere, că pe teritoriul arhidiecezei, care acoperea noțiunea geografică a Transilvaniei s'a

înființat o nouă eparhie, a Vadului, Feleacului și Clujului cu reședința în Cluj; — afară de aceasta s'a reinființat și vechea episcopie a Orăzii-mari, — astăzi mitropolia din Ardeal are ca părți constitutive: arhidieceza, apoi eparhiile Cluj, Oradea-mare, Arad și Caransebeș. Din titlul arhidiecezei însă a căzut atributul de „Transilvană”, deoarece pe teritoriul Transilvaniei se află și eparhia Clujului.

Este deci în omis necesar, ca Arhidiecezei să i-se deie altă numire. Având în vedere, că arhiepiscopul este totodată și mitropolitul românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș, crede potrivit și justificat a se reinvia titlul vechei noastre mitropolii, care după schisma dela 1700 ni s'a uzurpat din partea altora. Propune deci pentru Arhidieceză următorul titlu „Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu” și se roagă, ca Măritul Congres prin o hotărâre să decreteze această numire.

La propunerea comisiei congresul enunță, ca pe viitor să se întrebuițeze pentru arhidieceză titlul de: „Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu”.

În legătură cu concluzul anterior comisia organizatoare având în vedere, că arhierii din vechiul regat poartă titlul unor orașe însemnate sau episcopii istorice, propune ca pe viitor P. S. Sa arhierul Dr. Ilarion Pușcariu din arhidieceză să poarte titlul „Episcop titular de Făgăraș”, iar arhierul Filaret Musta din dieceza Caransebeșului titlul de „Episcop titular de Vârșeț”.

P. S. Sa Episcopul Iosif al Caransebeșului arată, că chestiunea aceasta nu este de competența măritului congres, — ci a Preasfințitului Sinod episcopesc, și deci propune a se transpune Sinodului spre rezolvare.

Congresul acceptază punctul de vedere al P. S. Sale Episcopului Iosif.

Tot comisiunea organizatoare prin raportorul Vasile Goldiș referă actul P. S. Sale părintelui Episcop Iosif Badescu de Caransebeș, prin care cere, ca protopopiatele Buziaș și Vârșeț să nu se dea episcopiei Timișoara, ci să se lase și pe mai departe episcopiei de Caransebeș.

Comisia propune a se susține concluzul congresual Nr. 67 din 1909 prin care s'a hotărât ca protopopiatele Ciacovei, Panciovei, Vârșețului și Buziașului din dieceza Caransebeșului să fie încorporate la nou înființându eparhia de Timișoara.

P. S. Sa Episcopul Iosif într'o vorbire mai lungă arată, că dacă congresul rămâne pe lângă punctul său de vedere din 1909, cel puțin cu privire la cheia împărțirii fondurilor să se stabilizească o normă corespunzătoare împrejurărilor de azi.

Congresul a primit propunerea comisiei cu amendamentul P. S. Sale Episcopului Iosif, ca la timpul său să se revină asupra statoririi unei noi chei pentru împărțirea fondurilor și fundațiilor între cele două eparhii.

La ordinea zilei urmează comisia de unificare bisericească. Raportorul acesteia Dr. V. Branisce, într'un exposeu mai lung arată fazele principale prin cari a trecut această chestiune din primăvara anului 1919; și propune următorul concluz:

I.

Congresul național-bisericesc cu respect devotios ia act de adresa Nr. 330 a I. P. S. Sale Mitropolitului Primat din 16/29 Nov. c. prin care i-se comunică stăruințele Sf. Sinod de a ține seamă la lucrările pentru unificarea organizației sfinte noastre biserici, că interese superioare nu numai ale bisericii, ci și ale țării și neamului nu admit a se legifera, și încă la începutul erei

noastre de consolidare, în două feluri pentru o instituție atât de importantă cum este biserica, și încă biserica națională a însuș statului român și constată cu plăcere, că congresul nostru național-bisericesc, care a inițiat acțiunea de unificare, a contemplat dela început ca întreaga organizație a bisericii noastre întregite să fie cuprinsă într'un statut unic a întregii biserici, după cum rezulta aceasta și din concluzul congresului național-bisericesc votat în ședința din 8/21 Octombrie a actualei sesiuni sub Nr. 85.

II.

Congresul național-bisericesc mulțumește Sf. Sinod pentru marele rezultat ce l-a realizat reușind să obțină dela factorii cu cădere distincțiunea între proiectul legii fundamentale de organizare a bisericii autocefale ortodoxe române și proiectul de statut organic elaborat în amănunte pe temeiul principiilor fundamentale din lege, rezultat, pe care nu a reușit să-l obțină până acum delegațiunile trimise de singuraticile provincii ale bisericii unificate, așteptând cu drept cuvânt, ca acest rezultat să accelereze în mod esențial lucrările acestor delegațiuni, întrunite în așa zisa „Constituanta bisericească”.

III.

Congresul național-bisericesc ține în consecuență să-și precizeze în cele următoare poziția sa față de proiectul de lege fundamentală de organizare a bisericii autocefale ortodoxe române, convins, că prin aceasta se impacă în cel mai armonios mod interesele binepricepute ale statului cu condițiile de existență ale bisericii autonome:

A) După dreptul constituțional al României, singura lege fundamentală e constituția.

Legea ordinară însă poate avea caracter de lege fundamentală în alt înțeles decât deosebirea între lege ordinară și constituție, prin cuprinsul ei.

Legea relativă la organizația bisericească are acest caracter, dacă recunoaște și dă expresiune neîndoielnică:

1. că biserica însăși din voință liberă a părților constitutive și-a dat unitatea;

2. că autonomia bisericii este un drept canonic al bisericii ortodoxe, drept pe care mitropolia noastră l-a exercitat și până acum, și al cărui exercițiu se extinde asupra bisericii întregi.

B) Legea să cuprindă toate dispozițiunile cari privesc raportul între stat și biserică. Astfel aparține legii statului dispozițiile relative la confirmarea prin Majestatea Sa Regele a alegerii chiriarchilor cu jurisdicție și la investitura lor; tot ei li aparțin dispozițiile relative la deschiderea sesiunilor Sf. Sinod prin Mesaj Regal, dacă modalitatea aceasta se menține.

Nu aparține statului înființarea de episcopii. Statul prin legea sa le recunoaște.

Având în vedere, că numai mitropolia noastră are organizație autonomă bazată pe recunoașterea autonomiei sale prin legea statului, legea va cuprinde principiile mari ale organizării.

Considerând dispozițiile §-lui 21 din vechea constituție a României, legea trebuie să arate și modalitatea alegerii ierarhilor (mitropoliților și episcopilor eparhiali), dar pentru a nu viola autonomia mitropoliei noastre pentru aceasta nu poate face alta decât să constate modalitatea aleasă de biserică. Extinzând exercițiul acestui drept canonic asupra bisericii întregi, legea natural va ține seamă în privința aceasta de dorința bisericii în biserica întregă.

Ca legea să nu fie anticonstituțională, art. V relativ la Sf. Sinod trebuie redactat în conformitate cu textul Constituției.

C) Mitropolia noastră nu se poate lipsi de congres. Principiul constituțional al organizației sale aduce cu sine, că autoritatea reprezentativă este adunarea reprezentanților aleși ai părților constitutive. Intocmirile și instituțiile existente ale mitropoliei pretind imperativ menținerea corpului reprezentativ împreună cu organul său executiv: Consistorul mitropolitan, și lipsa lor ar avea drept urmare grave perturbațiuni. După tehnica proiectului de lege ambele organe trebuie prevăzute în lege.

D) Pentru evitarea neînțelegerilor, legea să precizeze că Consistoarele spirituale sunt instanțe judecătorești pentru membrii clerului și că procedura judiciară se regulează prin biserică.

E) Sistemul de alegere prevăzut în art. 9 al proiectului de fapt desființează cel mai cardinal drept al eparhiei pe care-l are astăzi în virtutea Statului nostru organic, dreptul de a-și alege episcopul. Dar el se va dovedi și impracticabil ducând la complectă centralizare a alegerilor.

F) Este în interesul bisericii, dar și al statului, ca legea să nu întrebuițeze cuvintele „controlul statului” ci „controlul Regelui” exercitat natural în înțelesul Constituției. Formula „controlul statului” duce în mod fatal la conflicte cu organe inferioare ale statului. Legea să prevadă controlul și inspecțiunea supremă în mod principiar, cum o face art. 19 din proiect, suprimând formula în amănunte, cum este de pildă art. XIV, din proiect.

G) Dacă modalitatea prevăzută în proiectul de lege pentru sancționarea statutului organic corespunde mai bine practicei constituționale, nu este piedecă să se admită presupunând, că corpurile legiuitoare nu vor intra în desbaterea lui și nu-i vor aduce modificări, ceea ce ar fi negarea dreptului de autonomie. Modificările în Statut să fie rezervate exclusiv bisericii și anume congresului. Statutul fiind constituția bisericească este bine să se prevadă, că modificările se fac prin majoritatea calificată, d. p. 2/3 sau 3/4 din totalitatea membrilor congresului, pe lângă vestiri prealabile. Când se tractează de drepturi particulare să se prevadă și aderarea majorității reprezentanților părții constitutive interesate.

Modalitatea sancționării Statutului organic ca adnex al legii votate de stat ne obligă însă la revizuirea amănunțită a întregului text nu numai al Proiectului de lege, ci și al Proiectului de Statut organic, operă care reclamă timp mai îndelungat.

Dacă există necesitate imperativă ca legea să se voteze cât mai grabnic și fără sancționarea simultană a Statutului organic, aceasta s'ar putea face prin o lege care

1. constată unitatea bisericii proclamată de aceasta;
2. recunoscând și garantând autonomia mitropoliei noastre, recunoaște dreptul canonic al autonomiei bisericii întregi și tuturor părților sale constitutive, garantându-le exercițiul acestui drept;
3. stabilește principiile după cari se va întocmi organizația centrală;
4. fixează principiile organizării mitropoliilor astăzi fără autorizație autonomă;
5. precizează detaliile raportului bisericii față de stat;
6. decretează că până la perfecționarea organizației noi prin organele bisericești, rămâne intactă organizația actuală recunoscând și până atunci pe toți ierarhii ca membri ai Sf. Sinod în cadrele atribuțiilor art. 21 din constituțiune și ale normelor mitropoliei lor.

IV.

Congresul național-bisericesc dorind să evite orice neînțelegere și eventuale conflicte de atribuțiuni între Sf. Sinod al bisericii autocefale naționale române a statului român și Sf. Sinod episcopesc din mitropolia Ardealului aderează ca în articolul ce ar avea să înlocuiască §-ul 174 al Statutului organic ardelenesc să se suprimă pct. 2 care se cuprinde deja în atribuțiunile Sf. Sinod, iar pct. 1 să treacă din atribuțiunile sinodului episcopesc mitropolitan la atribuțiunile Sf. Sinod central astfel, că în noul statut vor mai rămânea între atribuțiunile sinodului episcopesc mitropolitan numai atribuțiunile de sub pct. 3—6 devenind bine înțeles în noul statut punctele 1—4 ale articolului din chestiune.

V.

Congresul național-bisericesc condus de aceeaș dorință este dispus a admite modificarea denumirii congresului nostru, având dela desăvârșirea organizației bisericești încolo să fie Congresul central denumit: Congres național-bisericesc, iar Congresul nostru să iei numele „Congresul mitropolitan”, menținându-se în sfera de atribuțiuni ale Congresului mitropolitan numai acele afaceri, cari nu sunt generale ale întregii biserici, ci proprii mitropoliei, cum sunt afacerile împreunate cu arondarea și activitatea eparhiilor sufragane, afacerile electorale proprii sistemului de alegere a preoților, învățătorilor, protopresbiterilor, profesorilor și episcopilor, apoi afacerile școlare, epitropești și fundamentale ale mitropoliei.

VI.

Congresul național-bisericesc consimte ca la alegerea mitropolitului să se redacteze dispozițiile noi astfel, ca să se țină seamă nu numai de interesele Arhidiecezei și a eparhiilor sufragane, ci și de interesele generale bisericești, astfel, ca pe lângă membrii aleși de Arhidieceză și de eparhii să participe și Congresul național-bisericesc la alegere cu atâtea voturi cu câte participă mitropolia din Ardeal la alegerea de mitropolit Primat.

VII.

Congresul național-bisericesc susținând hotărârea sa din 8/21 Octomvrie a. c. Nr. 85 întregită prin aceasta hotărâre, îndrumă delegațiunea sa însărcinată cu lucrările de unificare să procedeze în conformitate.

După ce mai vorbesc la acest obiect Prea Sfinția Sa Episcopul Roman de Oradea-mare și deputatul Dr. Aurel Vlad, I. P. S. Sa Președintele, punând propunerea comisiei la vot, se primește unanim.

Terminată fiind desbaterea chestiunilor luate în program, I. P. S. Sa Părintele mitropolit mulțumește deputaților congresuali pentru viul interes ce l-au arătat și de astădată față de biserică, participând în număr însemnat la ședințele Congresului și conlucrând cu dragoste frățească la soluționarea problemelor puse la ordinea zilei.

Cu aceste ședințele Congresului național-bisericesc care s'a declarat a fi în permanență, le declară ajurnate la ora 8 seara. — Aclamații de Să trăiască din partea deputaților la adresa I. P. S. Sale Mitropolitului.

Iubileul maestrului Ioan Vidu.

Duminecă, 5 Decembrie a. c. s'a serbat la Logoj un eveniment rar în viața noastră culturală. Maestrul Vidu, cântărețul neîntrecut al doinelor bănățene, a împlinit 40 de ani de muncă neobosită pe terenul artistic și cultural al Neamului Românesc.

Modestul învățător de altădată, profesorul și maestrul neîntrecut de azi, a avut rara fericire de a sărbători împreună cu cei pre care i-a iubit atât de mult, succesul muncii sale naționale pe deplin isbutite.

Rar se ofere ocaziunea să asști la o sărbătorire mai înălțătoare ca aceasta. De Sâmbătă seara au început serbările. Toată suflarea cultă din Logoj, dela entuziastul elev al Liceului, până la moșneagul, care a îmbătrânit cu „taica Vidu”, a ținut să ia parte la Serenada ce s'a făcut simpaticului maestru. Au fost momente atât de înălțătoare, încât nu vor fi uitate niciodată, de cei cari au avut fericirea de a le trăi. Un popor întreg, de toate treptele sociale, aclamând cu lacrimile în ochi pe acela care 40 de ani, în împrejurările cele mai triste pentru neamul nostru, a vărsat, în sufletul lor amar, balsamul înviorător al Nădejdei!...

A doua zi, Duminecă 5 Decembrie, după slujba dela catedrală, Maestrul a fost sărbătorit, cu un fast neobișnuit, în Sala Cinematografului „Olympia”. Țăranii din toate părțile Banatului, învățătorii, preoții, profesorii, advocații, militarii, ticseau sala Olympia, ținând să ia parte la această serbare unică în Analele noastre culturale.

Sub președinția Dlui Dirigent *Popoviciu*, delegatul Ministrului Instrucțiunii, a început seria cuvântărilor. Dl. *Lohan*, Directorul Liceului Brediceanu, și unul dintre inițiatorii acestei serbări, prin cuvinte bine simțite, a arătat meritele maestrului *Vidu*.

Profesorul de muzică, *I. Paulian*, din Severin, o veche prietenie a Maestrului, a emoționat publicul, prin amintirile duiioase din trecutul de muncă și încercări ale serbătoritului.

Mișcător a fost momentul, când reprezentantul Asociației învățătorilor din Banat Dl. *Nedu*, a amintit cu mândrie, că *Vidu* a fost și este: „dintre ai lor”. Și într'adevăr, neperitoare merite are în această luptă culturală și maestrul dar și neobosiții învățători, cari cu o rară pricepere, au răspândit în poporul dela țară, melodiile divine ale Maestrului. Ei a fost neîntrecuții Apostoli ai lui *Vidu*.

Corpul Didactic din Caransebeș, care numără atâția elevi de ai lui *Vidu*, și care are un cult pentru el, a ținut să i înmâneze un pergament, prin prof. *A. Vasulescu*, dela Liceul „Traian Doda”, care va aminti Maestrului de câtă iubire se bucură în inima lor.

Induioșat, profesorul de muzică, *P. Bancea* dela acelaș liceu, fost elev al Maestrului, a mulțumit pentru calea fericită, pe care Maestrul l-a îndrumat.

În urmă poetul *G. B. (Belleanu)* a citit o poezie ocazională, dedicată serbătoritului.

Printre numeroșii cuvântători, pe care lipsa de spațiu ne împiedică de a-i citi, s'a deosebit simpaticul și spiritualul *Marila*, revisor școlar.

De pretutindeni s'au trimis telegrame de felicitare.

Între darurile făcute Maestrului *Vidu*, acela prezintat de Dna *Baciu*, a făcut o frumoasă impresie asupra publicului și prin cuvintele calde ce l-au însoțit.

Tuturor le-a răspuns vigurosul bătrân, cu vocea calmă, dar caldă și plină de dragoste pentru tinerimea, pe care o îndemnă la muncă rodnică, dându-i pildă munca sa, azi atât de strălucit răsplătită.

Serbarea a luat sfârșit la ora 1 p. m. . . .

Dar punctul culminant al serbării a fost după prânz, la orele 4 în sala Teatrului orașenesc, când Corurile de țărani din Bocșa-Montană, Făget, Chizătău, Coșteul-Mare, Silha, împreună cu elevii Liceului local, Reuniunea Română de cântări din Lugoj, Lira, Orchestra Regim. 17 Infanterie, au sărbătorit pe distinsul Maestru executând din compozițiile sale. Cine a asistat la această înălțătoare sărbătorire, a putut constata enorma influență a Muzicei lui *Vidu*, asupra poporului; calitățile artistice și suleteștii ale neamului nostru, precum și munca fără preget a învățătorului din Banat, care cu sacrificii imense a ținut aprinsă candela iubirei de neam și de frumos în țaranul român, făcând din Bănățean, artistul muzical, prin excelență, al poporului românesc.

Ca un simbol al luptei naționale dusă de Maestrul *Vidu*, prin cântecele sale, contra maghiarizării, serbarea s'a terminat prin glasul energic și entuziast al Dlui profesor universitar din Cluj, *Marin Ștefănescu*, care venise sa protesteze, cu aceasta ocazie, contra răpirei Torontalului, de către Sârbi!...

Seara, în sala de găta a Hotelului Dacia s'a oferit Maestrului *Vidu* un banchet de aproape 400 de tacămuri, luând parte tot ce Lugojul are mai distins. Delegați din diferite părți ale Banatului și chiar ale Țarei, au căutat să se asocieze la gestul frumos al Lugojenilor. Entuziasmul și voia bună au domnit în tot timpul banchetului, care a durat până târziu noaptea, când cei care au luat parte la el, s'au retras, ducând cu ei, cele mai înălțătoare impresii, și convingerea, că pentru ridicarea și păstrarea Neamului nostru, alături de Dorobanț și de Preot, stă cu mândrie și demnitate învățătorul bănățean.

Arus.

Cuvântarea

părintelui Avram Ciocoi din Vucova ținută la sfințirea steagului corului.

Iubiților Creștini și Iubiților Coriști!

Ce serbare e aceasta la care luăm parte toți cu fețele atât de vesele și sufletul atât de înviorat? Ce bucurie aveți voi astăzi iubiți coriști și evlavioșilor creștini?

Desigur bucuria omului mulțumit cu cele ce se petrec în jurul său!

Această mulțumire sufletească, constă în imprjurarea, că cu voia lui Dumnezeu avem acest steag atât de frumos care e steagul corului pe care cu atâta bucurie l-am sfințit astăzi în aceste zile fericite când după veacuri îndelungate am ajuns să fim liberi, fără teamă de a fi conturbați, persecutați, noaptea sculați din așternutul cald și duși în pușcăria rece pentru validitatea și manifestarea sfințămintelor noastre naționale. Am ajuns să trăim în țara noastră proprie, pe care strămoșii și părinții noștri de multe ori au visat-o și dorit-o cu sufletul lor; iară noi prin înțelepciunea stăpânirii și prin vitejia armatei am ajuns să vedem cu ochii ceea ce de mult au dorit ei cu inima. Am ajuns să vedem pe toți fiii neamului nostru românesc, trăind într'o țară mare și frumoasă numită România.

Această țară frumoasă și mare va fi fericită, va fi o țară puternică și tare, dacă noi toți liii țării o vom iubi, dacă ne facem datoria deplină față de ea, dacă vom fi oameni iubitori de ordine, iubitori de adevăr și de dreptate, oameni iubitori de pace, oameni înțelepți și pricepuți, dacă vom păzi cu stăruință legile țării și instituțiile ei culturale și morale, — care sunt biserica și școala — silindu-ne a învăța tot mai multă carte. Dacă vom fi creștini buni și vom cerceta biserica, ca din cuvântul Dumnezeesc al Sfântei Evanghelii să învățăm a fi oameni de cinste și de omenie. Așa să știe fiecare dintre noi că greu păcătuiește cel ce calcă porunca lui Dumnezeu carele zice: „Adă-ți aminte de ziua Domnului ca să o sfințești pe ea”. Și cum se sfințește ziua Domnului adecă: Dumineca? Așa că fiecare cercetează casa lui Dumnezeu și aici cu evlavie deplină să ascultăm Dumnezeiasca slujbă în toată Dumineca și sârbatoarea și să ne rugăm ca Dumnezeu să ne învrednicească a umbla în toate poruncile lui, a face voia lui și fapte bune spre ispășirea sufletului.

Ca iubita noastră țară să fie fericită și tare, trebuie să o iubim lucrând și muncind fiecare pe calea sa, pe calea ocupațiunii, meseriei sau a slujbei sale, la cele trebuincioase pentru susținerea în bună stare a țării și la caz de lipsă a o apăra contra dușmanilor ei cu brațele noastre până la ultima răsufare.

Aceasta e datoria noastră ca creștini și ca români, pentru că nici nu are cine altul să iubească mai mult decât noi românii aceasta mândră țară.

Noi am înțeles totdeauna datoria noastră și o înțelegem și acuma în comuna noastră, care și ea este o mică petricea în marea zidire a țării românești; am înființat casa națională pentru cultura poporului și pe lângă ea acest cor vocal, care e mândria comunei noastre și nădejdea într'un viitor fericit, al cărui steag l-am sfințit acuma.

Steagul acesta e simbolul vostru iubiți coriști! El vă aduce aminte de datoria voastră față de iubita noastră patrie, de neam și de credință, care învață să lapădați din inimile voastre toate gândurile cele rele, minciuna și împărechierile, din care să naște zavistia și pizna, căci aceste nu-s înțelepciunea care vine de sus, precum zice s. apostol Jacob (III. 16): „Unde este zavistie și pizna, acolo este neorânduială și tot lucrul rău”.

Steagul acesta va aduce aminte, că voi toți până la unul aveți datoria sfântă a vă purta bine, a asculta de iubitul vostru conducător și instructor, a fi cu el într'o înțelegere, iar între voi în pace și dragoste frățească, a cerceta regulat oarele de instrucție, să învățați cu zel cântările bisericesti spre preamărirea lui Dumnezeu și spre întărirea credinței noastre strămoșești, — să învățați și cântările noastre naționale atât de frumoase spre nobilitarea inimii și a simțimentelor naționale întru iubirea neamului nostru românesc și a scumpei noastre patrie numită România-mare. Făcând așa în întreaga voastră viață, vă veți asemăna omului înțelept despre care zice evangelistul Luca în evanghelia ocaziunii de astăzi (cap

VI v. 48.) că își zidește casa pe temelie de piatră și când vin varsări de ape adecă: Când obvin orice neînțelegeri și nevoi le veți și aplană prin buna voastră purtare și înțelegere, dovedind astfel înțelepciune și pricepere.

Acum încredințându-vă steagul acesta sfințit cu cereasca binecuvântare rog pre bunul Dumnezeu, că în semnul sântei cruci sub care fălface mândrul nostru treicolor, să vă dea putere, sănătate, înțelepciune și pricepere cu care să învingeți toate greutățile și piedecile ce vi se pun în calea îndeplinirii conștiențioase a datorițelor voastre ca creștini buni, ca cetățeni și coriști români. În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh Amin.

Ș T I R I I

Botezul Principelui Mihai. Primul vâstar al A. S. R. principelui moștenitor Carol, principele Mihai va fi botezat după Crăciun de Vânătorii de Muntei adecă de acea parte a bravei armate române, al căre, organizator, instructor și comandant e fericitul tată. La botez vor participa și A. L. R. principele George moștenitorul tronului Greciei și Augusta Sa soție principesa Elisaveta.

P. S. Sa Dl Episcop diecezan a sosit Duminecă în 5 Decembrie la reședința sa. Eri Sâmbătă în 11 Decembrie P. S. Sa a plecat la Arad pentru a participa la stințirea catedralei de acolo.

Sfințirea catedralei din Arad. Catedrala din Arad a fost zugrăvita și reparată. Azi în 12/25 Decembrie se va sfinți. P. S. Sa Dl Episcop Ioan al Aradului a invitat la sfințire și pe I. P. S. Sa Dl Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae și pe toți P. SS. Episcopi ce se țin de mitropolia Sibiului. Astfel sfințirea se va săvârși cu deosebită solemnitate.

Episcop al clerului militar a fost numit protopopul gr. or. al Brașovului *Dr. Vasile Saftu*. Felicitările noastre!

Conferințele cercului didactic din loc. Dumineca trecută, 5 Decembrie, a ținut Dl director al școlii normale din loc *Ilie Orzescu* o conferință foarte interesantă și instructivă cu titlul: Noțiuni generale de psihologie, ocupându-se în special cu dezvoltarea inteligenței copiilor până la etatea de 16 ani și cu însemnătatea psihologiei din punct de vedere pedagogic. A asistat public destul de numeros.

Joi în 9 Decembrie a ținut Dl *Sabin Evuțian*, directorul liceului, o conferință lucrata cu cea mai mare îngrijire, tratând despre Psihologia sentimentelor. Dsa a aralat în mod convingător, influința preponderantă a sentimentelor asupra formării caracterelor și în legătură cu aceasta rolul covârșitor al familiei pentru educația copiilor. A făcut cea mai bună impresiune, că Dl Evuțian a dat deosebită atențiune sentimentului religios. De astă dată publicul a participat în număr mai mare.

Sfințirea steagului corului vocal din Vucova. În comuna Vucova corul vocal existent și-a procurat un steag foarte frumos. Ruda steagului este vapsită în colorile naționale, care la capatul de sus e împodobită cu o cruce de metal foarte frumoasă sub care fălface mândrul nostru treicolor. Acest steag s'a sfințit prin părintele Avraam Ciocoi în decursul s. liturgii din ziua de zapost, la 14 Decembrie a. c. v. Cu aceasta ocaziune a ținut și o frumoasă cuvântare instructivă pentru cor. La acest act înscenat au luat

parte și părintele Iuliu Crainic din Unip, care a bătut un cui în sănătatea M. Sale Regelui Ferdinand și a augustei familii Regale. La s. liturgie au cântat corul sub conducerea instructorului său Traiță Jiva. S'au bătut cuiile obicinuite în numele S. treimi, a Majestății Sale Regelui Ferdinand I. și augustei familii Regale, a Prea S. Sale dlui episcop Dr. Josif Tr. Badescu, a dlui prim-pretor V. Boleantu, a adm. protopresbiteral Ioan Geția, a preotului Avram Ciocoi, a învățătorului Pavel Drinca și toți creștinii, cari au luat parte la această sărbare au bătut câte un cui întru sănătatea familiilor lor. Venitul curat al acestei sărbări a fost în sumă de 700 Lei, care a intrat în fundațiunea corului. Pe această cale mulțămim tuturor donatorilor și îndeosebi M. st Doamne Ana Ciocoi, care cu ocaziunea acestei sărbări a dăruit suma de 200 Lei, rugând pe bunul Dumnezeu să-i dea deplină sănătate și fericire. Vucova la 29 Noemvrie 1921. *Pavel Drinca*, învățător.

Societatea academică română „Dacia” din Cernăuți și-a ales pentru semestrul administrativ de iarnă 1921/1922 următorul comitet: Președinte: *Marcel T. Popescu*, stud. în litere; Vicepreședinte: *Traian Sorocean*, cand. în drept; Secretar de externe: *Nicolae Straton*, stud. în litere; Secretar de interne: *Ilie Cojocariu*, stud. în științe; Bibliotecar: *Teodor Allaci*, cand. în litere; Cassar: *Ioan Ioachimciuc*, stud. în litere; Econom: *Samuil Butnariu*, stud. în litere; Cantrolor: *Nicolae Grămadă*, stud. în litere.

O mare serbare culturală a avut loc zilele trecute la Târgu-Mureș, când s'au predat satelor românești din județ 126 biblioteci populare și 45 clopote pentru biserici. Aceste biblioteci și clopote s'au înființat și procurat prin munca și jertfa unui om de bine, a Dlui Paul Brătășeanu, deputatul acestui județ.

Dela Asociațiune primim spre publicare următoarele notițe: 1. Grăbiți și cumpărați biletele dela loteria „Asociațiunei”, Tragerea dintâi irevocabil la 31 Decemvrie 1921. Cu douăzeci (20) Lei puteți câștiga 100,000 Lei. Biletele sunt de vânzare la toate băncile din toate centrele. 2. Domnii depositari ai loteriei „Asociațiunei” sunt rugați a comunica biroului central, Sibiiu, strada Șaguna 6, până la 25 Decemvrie a. c. seriile și numerii билетelor vândute, trimițând totodată și costul lor. Biletele nevândute le vor reține pentru desfacere în anul viitor.

Deschiderea bisericilor române din Macedonia. Guvernul iugo-slav a hotărât deschiderea bisericii române din Bitolia (Macedonia). Ministrul președinte sârb a iscălit ordinul de deschidere, care a fost comunicat imediat la locul cuvenit. Dar cu persecuția Românilor bănățeni rupți dela țara mamă cum rămâne?

Numărul locuitorilor din Banat. După datele statistice oficiale din 1919 Banatul are 910.393 locuitori și anume: Județul Caraș-Severin 463.362 locuitori, iar județul Timiș-Torontal 447.031. După naționalitate sunt: Români 504.400, Germani 237.095, Maghiari 81.571, Ovrei 12.147, alții 75.180. Românii sunt în majoritate absolută și anume: 55,4%, Germani 26%, Maghiarii 9%, Ovrei 1,3% și alte naționalități, între cari se numără și Sârbii, 8,3%. După religii sunt: greco-orientali 513.499, greco-catolici 34.726, romano-catolici 313.810, luterani 11.276, reformați 22.798, unitari 161, mozaici 12.147, alți 1976. Ortodoxii reprezintă deci: 56,4%, uniții 3,8%, romano-catolicii 34,5%.

Prima Societate Ardeleană de Asigurări generale. Banca generală de asigurare „România” a luat în timpul din urmă un avânt îmbucurător și fiindcă în baza tratatului de pace societățile de asigurare streine

trebuie să lichideze, banca „România” a stabilit un acord cu una dintre cele mai mari societăți de asigurare „Erste Ungarische” pentru preluarea afacerilor și a organizației ei. În nex cu acest acord s'a schimbat și firma societății numindu-se: „Prima Societate Ardeleană de Asigurări generale” cu sediul în Cluj. Adunarea generală extraordinară, ținută nu de mult, a decis urcarea capitalului social dela 1,500.000 lei la 10,000.000 lei împărțit în 20.000 acțiuni de câte 500 lei. Fiecare acționar are drept să opteze atâtea acțiuni din noua emisiune, câte acțiuni, tip nou de lei 500 nominal i-se cuvîne din emisiunile anterioare. Anunțarea opțiunilor e a se face în scris până cel mai târziu la 31 Decemvrie n. a. c.

Timbrele de ajutor se scot din circulație cu ziua de 1 Ianuarie 1922. Dela această zi nu mai au nici o valoare. În locul lor vor circula noile timbre de asistență socială.

Orașe noi în Bănat. Cetim în ziare că puternicele comune montane din județul nostru Anina, Oravița și Reșița vor fi declarate orașe.

A apărut:

„CALENDARUL ASOCIAȚIUNII”

pe anul 1922,

intocmit de secretarul literar al „Asociațiunii” I. Georgescu cu colaborarea mai multor scriitori distinși.

Calendarul împodobit cu clișee mai cuprinde, afară de partea calendaristică, și târgurile din Transilvania și vechiul regat, precum și noul tarif postal, telegrafic și telefonic în vigoare dela 1 August 1920.

Prețul pentru abonați 2 lei, pentru neabonați 5 lei.

Abonați sunt cei ce trimit înainte abonamentul la „Biblioteca populară a Asociațiunii” Sibiiu, strada Șaguna Nr. 6.

Igienă.

Felul cum mâncăm.

Pentru a putea trage cel mai mare profit din ceea ce mâncăm și bem trebuie să ne alegem mâncările astfel ca cu cea mai mică efortare, adică cu cele mai ușoare mâncări să obținem rezultatul cel mai satisfăcător.

Prima regulă este de a mânca ceea ce îți face plăcere, afară de cazul când e vre-o oprire medicală, deoarece alimentul dorit face salivă în gură și desvoalță sucul gastric prin ceea ce se chiamă „pofță”.

A doua condiție este de a mânca încet. Adeseori noi mâncăm repede fiind prea ocupați, sau numai din nervositate. Omul nervos se cunoaște la masă, înghite fără a mesteca, se cotește pe masă, își ține capul aplecat pentru ca să scurteze distanța între farfurie și gură. Alții mestecă rău alimentele umplându-și gura.

Alimentele duse la gură prea repede sau în cantitate prea mare, ajung în stomac fără să se fi amestecat îndeajuns cu saliva gurei, care este un ferment foarte important pentru mistuire mai ales a pâinei și a cartofilor, sau fără a fi mărunțite bucățelele de carne deci rău pregătite pentru sucul gastric.

O mestecare înceată, din contră, are avantajul că dă mâncării o temperatură convenabilă și astâmpără foamea stomacului cu o plăcere mai treptată.

A treia regulă a mâncării este de a mânca puțin. Mai întotdeauna noi mâncăm prea mult; stomacul și în-

testinele obosesc, ce produce o urdinare fetidă, cari sunt semnele unei autointoxicațiuni de natură alimentară. Această autointoxicație are și alte semne ca: coși pe obraz, sudori pe corp, fața prea roșie, burtă exagerată, urine abundente și încărcate cu uree, urate și fosfate, mai târziu apar dureri musculare și manifestațiuni diverse de artratism.

„Carpații”.

CONCURSE.

Pentru îndeplinirea unui post de *învățător* la școala confesională ortodoxă română din **Iladia**, protopresbiteratul Biserica-albă, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumente:

1. Salar în bani gata 750 Lei, iar restul ca întregire este votat dela stat.
2. Pentru participarea la adunarea generală și la adunările despărțămintelor învățătoresți 30 Lei.
3. Pentru scripturistică 12 Lei.
4. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 Leu, la înmormântări cu liturghie 2 Lei.
5. Locuință liberă și grădină estravilană de 400 st. □
6. Alesul învățător e îndatorat a cerceta regulat sf. biserică, a instrua tinerimea școlară în cântări bisericești și funebre.
7. A purta agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.
8. A compune socoțile bisericești și ale cultului pe lângă o remunerație de 20 Lei.

Preferiți sunt, cei cu cunoștințe muzicale spre a conduce corul vocal existent. De încălzirea salei de învățământ precum și de curățirea ei se îngrijește comuna bisericească.

Recursele instruate cu documentele de lipsă au a se înainta Venerabilului Consistor diecezan în Caransebeș, iar recurenții sunt poftiți a se prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în tipic și cântarea bisericească, nici decum însă în ziua de alegere.

Iladia din ședința comitetului parohial, ținută la 8.21 Sept. 1920. 2—3

Ilie Catina m. p.
preș. com. par.

George Verca m. p.
not. com. par.

În conțelegere cu Consistorul diecezan.

Pentru îndeplinirea postului de *învățător* la școala confesională gr. ort. română din **Boldur** se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar dela comuna bisericească 600 Lei.
2. Întregirea dela stat în sumă stabilită.
3. Cortel în natură cu grădină de legumi 800 □ st.
4. Un intravilan sub Nr. 73 de 1600 □ st.
5. Trei jugere pământ arător.
6. Pentru scripturistică 15 Lei.
7. Pentru adunare și conferință 40 Lei.

Dela înmormântări unde va fi poftit 2 Lei.

Este însă obligat a purta agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial. A compune socoțile bisericii și ale cultului.

După intravilane și pământul folosit solvește însuși învățătorul toate dările.

Alesul învățător e îndatorat a cerceta regulat sfânta biserică la toate slujbele dumnezeiești, a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântările bisericești și funebre.

Vor fi preferiți cei cu cunoștință muzicală.

Recursele instruate cu documentele de lipsă au a se înainta Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral în Logoj, și recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în s. biserică, hici decum în ziua de alegere.

Boldur din ședința comitetului parohial ținută la 17 Octomvrie 1921. 2—3

Vasile Vodă

președ. com. par.

Iulian Blajovan

notariu.

În conțelegere cu mine: *Dr. George Popovicu*, protopresb.

Au apărut

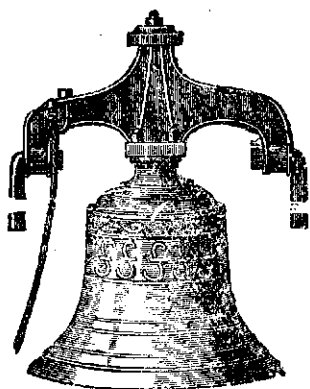
1—3

în editura institutului de editură
„CARTEA ROMÂNEASCĂ”

Nepoții Roademultulesei

carte pentru copii (cartonată) de FLORIAN
CRISTESCU. Prețul 9 Lei.

De vânzare la principalele Librării din Țară.

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote

și fabrică de scaune de fer pentru clopote

TIMIȘOARA-FABRIC.

37—52

Calculări de preț să trimit gratuit.